

Molencatalogus nr. 139

~ april - mei - juni 2023 ~

Onze driemaandelijke catalogus is gratis voor belangstellenden en wordt digitaal verspreid.
Bij deze editie hoort een bijlage in de vorm van een nieuwsbrief.
Oplage in druk: 50 exemplaren.

Stichting Levende Molens - centrum voor molinologie

Ingeschreven in het stichtingenregister van de K.v.K. te Breda onder nummer 41104691

**Mahlerlaan 12
4702 KK Roosendaal**

Bij de foto op de kaft...

Op de foto van Anton Bicker Caarten zien we een kleine, achtkante windmolen op een schuur. Deze stellingmolen is volgens ons meer dan zomaar een siermolen op schaal. Dergelijke molens kwamen vooral in Noord-Holland veelvuldig voor, met name in de Zaanstreek. Was het misschien een lattenzager of een specerijenmolen? We hopen dat iemand dit molentje kan thuisbrengen en er wellicht wat meer over kan vertellen.

Prentkaartenserie Oekraïne (in kleur)

De zestien prentkaarten van wind- en watermolens (ook rompen) in Oekraïne, die we ruim een jaar geleden hebben aangekondigd, maar die door de oorlog met Rusland moest worden afgeblazen, is nu toch uitgegeven! Deze hele bijzondere uitgave ligt momenteel in Duitsland op ons te wachten. Onze hoop is erop gevestigd dat de setjes in de loop van de maand april eindelijk beschikbaar zullen zijn.

Onnodig te zeggen, hoe groot ons respect is voor de molenvrienden in Oekraïne, die ondanks de moeilijke omstandigheden waarin ze verkeren, toch erin geslaagd zijn om hun initiatief door te zetten. De serie is mede tot stand gekomen dankzij de internationale molenorganisatie TIMS.

- Bestelnummer: 3979. Prijs: € 9,00 voor het complete setje (16 kaarten).

Losse prentkaarten (in kleur, tenzij anders vermeld)

Sef Oxley heeft de smaak van het uitgeven van molenkaarten goed te pakken. Na enkele eerdere series die in de vorige molencatalogi werden voorgesteld, zijn onlangs weer twee nieuwe reeksen verschenen van molens in Nederland, België en Duitsland. Wat die uitgaven interessant maakt, is het feit dat Sef bewust kiest voor molens en molenrestanten die minder gekend zijn en waarvan dikwijls nooit eerder een prentkaart is verschenen. Van een aantal kaarten is ook de achterzijde bedrukt met een extra foto in zwart-wit. De volgende ansichtkaarten, waarvan de nummering correspondeert met de nummers op de achterzijde, bieden we aan:

Nederland

91. **Rijkevoort (N.Br.)** – Stenen stellingkorenmolen Luctor et Emergo. Staande opname.
92. **Vriezenveen (Ov.)** – Achtkante stellingkoren- en pelmolen de Leemansmolen.
Ook dit is een staande opname.
93. **Geffen (N.Br.)** – Standerdkorenmolen Zeldenrust die in de loop der tijd vele malen is vernieuwd en verplaatst. Staande opname.
94. **Gassel (N.Br.)** – Achtkante bergkorenmolen Bergzicht, met volle zeilen in werking.
Liggende opname.
95. **Vlierden (N.Br.)** – Bergkorenmolen Johanna-Elisabeth. Tot 1930 was dit tevens een oliemolen. Staande opname.
96. **Bergharen (Gld.)** – Bergkorenmolen De Verrekijker die tot woning gerenoveerd werd. Staande opname.
97. **Overasselt (Gld.)** – Standerdkorenmolen Zeldenrust, in 1982 nieuw gebouwd nadat de voorganger tien jaar eerder door een orkaan was vernield. Liggende opname.
98. **IJlst (Fr.)** – Houtzaagmolen De Rat, opgezeild en in werking. Liggende opname met op de achtergrond spinnenkop De Terpensmolen.
99. **Milheeze (N.Br.)** – Achtkante bergkorenmolen en voorheen ook oliemolen Laurentia. Staande opname.
100. **Maasbommel (Gld.)** – Ronde stenen stellingkorenmolen die pas in 2010 zijn huidige gedaante kreeg. Oorspronkelijk was dit namelijk een grondzeiler die in 1925 onttakeld werd. Staande opname.
101. **Lith (N.Br.)** – Staande opname van bergkorenmolen Zeldenrust.
102. **Liessel (N.Br.)** – Staande opname van bergkorenmolen De Volksvriend.

103. **Leveroy (Limb.)** – Het bescheiden restant van de voormalige beltkorenmolen Eliza, die in 1944 door oorlogsgeweld werd verwoest. Alleen de onderbouw bestaat nog.
Liggende opname.
104. **Eersel (N.Br.)** – Stenen onderbouw van de smalle achtkante bergkorenmolen, die in 1952 werd gesloopt. Oorspronkelijk stond deze molen als ‘De Smalle Juffer’ in Alphen aan den Rijn. Het restant dient nu als werk- en woonruimte. Liggende opname.
105. **Thorn (Limb.)** – De romp van de stenen bergkorenmolen Zeldenrust, die in 1950 is ontakeld. Het restant dient nu als atelier en woonruimte. Staande opname.
106. **Sint Hubert (N.Br.)** – Liggende opname van De Korenaar, een gewezen achtkante beltkorenmolen die in 1951 werd ontakeld. Alleen de stenen onderbouw bestaat nog.
107. **Gennep (Limb.)** – De molen op de Lochterheuvel werd in 1944 letterlijk met de grond gelijk gemaakt door oorlogsgeweld. Liggende opname van de overwoekerde resten.
108. **Oud-Valkenburg (Limb.)** – Turbinewatermolen die in 1959 in gebruik is gebleven.
Liggende opname.
109. **Neeritter (Limb.)** – Liggende winteropname van de Armenmolen, die weliswaar over een rad beschikt maar waarvan het binnenwerk is uitgebroken. In 1972 is het gebouw van deze watermolen tot woning gerenoveerd.
110. **Arcen (Limb.)** – Liggende opname van de Wijmarse watermolen, gebouwd als koren- en oliemolen. Lange tijd was dit een ruïne, sinds de zware beschadiging in 1944 door oorlogshandelingen. In 1990 keerde het tij en werd de molen gerestaureerd.
111. **Baarlo (Limb.)** – Liggende opname van de Kasteelmolen, een watermolen die zowel graan heeft gemalen als olie geslagen. In 1906 werd een turbine geplaatst. In 1977 bracht een grote restauratie deze onderslagmolen terug in de oorspronkelijke staat.
112. **Opwetten (N.Br.)** – Dubbele watermolen, opgericht als koren-, zaag- en oliemolen. Er zijn twee onderslagraden, maar alleen de graanmolen is nog maalvaardig.
Liggende opname.
113. **Susteren (Limb.)** – De Volmolen is een watermolen die in 1761 werd verbouwd tot korenmolen. Het rad werd in 1914 vervangen door een turbine. De waterrechten zijn echter verkocht in 1950. Liggende opname.
114. **Swier (Limb.)** – Het fraaie molengebouw in vakwerk is helaas niet meer als molen in gebruik. De onderslagmolen bleef tot 1961 in functie. Vier jaar later werd de inrichting uitgebroken en kreeg het gebouw een woonfunctie. Liggende opname.
115. **Belfeld (Limb.)** – Liggende opname van de Maalbekermolen, die al in 1883 buiten gebruik werd gesteld.
116. **Reuver (Limb.)** – Liggende opname van de Ronkensteinsmolen, een voormalige koren- en oliemolen die oorspronkelijk drie raderen bezat en ook nog enige tijd met een turbine was uitgerust. Het gaande werk is verwijderd en het gebouw is tot woning gerenoveerd.
117. **Thorn (Limb.)** – Staande winteropname van de Krakermolen, een graanwatermolen waarvan het rad in 1959 werd verwijderd. Het fraaie gebouw dient nu als woning.
118. **Overasselt (Gld.)** – Karnmolen van ’t Duifhuis, achtkantig en rietgedekt. Van de inrichting zijn nog enkele restanten bewaard gebleven. Liggende opname.
119. **Beers (N.Br.)** – Windmotor, gebouwd in 1958 en in 2001 overgebracht naar Beers.
Staande opname.
120. **Roeven (Limb.)** – Liggende opname van waterkrachtcentrale Sluis 15 die tot 1949 dienst heeft gedaan en in 1993 bedrijfsvaardig werd gerestaureerd. Deze kaart draagt abusievelijk hetzelfde nummer als de vorige (nr. 119 dus) maar we hebben ervoor gekozen om ze toch even door te nummeren.

- Bestelnummer: 3980.
Prijs: € 22,50 voor de complete serie (30 kaarten).
Alleen de watermolens (11 kaarten): € 9,--.
Alleen de windmolens, windmotor en restanten inbegrepen (18 kaarten): € 14,50.
Losse kaarten naar keuze: € 1,-- per stuk.

België en Duitsland

120. **Arendonk (Antw.)** – Unieke achtkante houten grondzeiler, de Toremansmolen. Dit is een van de zeer weinige achtkanten in België en de enige met een dubbele functie van koren- en oliemolen. We zien hem opgezeild en in werking. Staande opname.
 121. **Sint-Huibrechts-Lille (Limb.)** – De Lilse Meulen, ook wel de Nieuwe Molen genaamd. De bergkorenmolen staat met volle zeilen in de wind. Staande opname.
 122. **Geel (Antw.)** – Standaardkorenmolen van de buurtschap Larum. Staande opname.
 123. **Eksel (Limb.)** – Staande opname van standaardkorenmolen de Stermolen, in werking met volle zeilen. Deze molen stond oorspronkelijk in de provincie Henegouwen.
 124. **Momalle (Liège)** – Liggende opname van de Moulin à Paroles, een voormalige stenen bergkorenmolen (type kettingkruier), die helaas met overheidssubsidie werd 'gerestaureerd' tot... woonruimte!
 125. **Ophoven (Limb.)** – Liggende opname van de gewezen bergkorenmolen De Korenbloem, waarvan sinds 1979 alleen nog een vervallen, met klimop begroeide romp is overgebleven.
 126. **Tongerlo (Limb.)** – Liggende opname van de Galdermansmolen, een graanwatermolen met onderslagrad, die oorspronkelijk als oliemolen werd gebouwd. De molen werkt nog af en toe.
 127. **Tongeren (Limb.)** – Liggende opname van de Motmolen, een unieke watermolen die als korenmolen werd gebouwd maar die later de taak kreeg om drinkwater op te pompen.
 128. **Opitter (Limb.)** – De Pollismolen is een watermolen met een bewogen geschiedenis. In 1961 viel hij stil, waarna een periode van verval aanbrak. Een brandstichting veroorzaakte zware schade. Gelukkig werd de molen in 1985 gerestaureerd. Liggende opname.
 129. **Hollogne-sur-Geer (Liège)** – Liggende opname van Moulin Castral, een graanwatermolen die sinds 2007 met een nieuw rad groene stroom produceert.
 130. **Overpelt (Limb.)** – Liggende opname van de Kleine Molen, een graanwatermolen die tot 1978 in gebruik was. Intussen zijn het rad en vrijwel de hele maalinrichting verdwenen.
 131. **Tongeren (Limb.)** – Liggende opname van de Wijkmolen, een gebouw dat een verleden heeft als graanwatermolen en als textielfabriek. Na 1960 zijn het sluiswerk, het rad en de hele inrichting verdwenen. Het gebouw is nu een appartementencomplex.
 132. **Wenden (Nordrhein-W.)** – Liggende opname van de Wendener Hütte, een smederijmolen met een bovenslagrad en thans een museum over de ijzerproductie in deze streek.
 133. **Engelskirchen (Nordrhein-W.)** – Liggende opname van der Oelchenshammer. Ook deze watermolen was smederijmolen tot 1947, van origine uitgerust met vier bovenslagraden. In de jaren 1960 werd er een museum in ondergebracht.
- Bestelnummer: 3981. Prijs: € 11,25 voor de complete serie (14 kaarten).
Alleen de watermolens (8 kaarten): € 6,50.
Alleen de windmolens, restanten inbegrepen (6 kaarten): € 5,--.
Losse kaarten naar keuze: € 1,-- per stuk.

Boeken, brochures en tijdschriften *(alle titels zijn direct leverbaar)*

Jaarboek 2011 Heemkundekring Nispen

In deze fraai gedrukte uitgave van de heemkundekring 'de Heerlijckheid Nispen' staan verschillende interessante bijdragen. Een daarvan is het artikel over de Nispense bergkorenmolen, geschreven door molenaarsdochter en huidig secretaris van de heemkring, Inge Aerden. In de tekst wordt met name aandacht besteed aan het zeldzame wieksysteem Van Riet, wat deze molen uniek maakt omdat het op beide roeden is aangebracht. De bijdrage omvat 17 pagina's met acht (zeldzame) afbeeldingen. Andere artikels gaan onder meer over het boerenbedrijf in vroeger tijd en over de Duitse bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In totaal tellen we 176 pagina's op het formaat 15x21 cm.

- Bestelnummer: 3982. Prijs: € 7,50. (*)

De Meule nr. 117 (eerste kwartaal 2023)

De nieuwe uitgave is voor een belangrijk deel gewijd aan de verdwenen watermolen van Roosendaal, die helaas tijdens de bevrijding in 1944 zwaar werd beschadigd, waardoor enkele jaren later sloop de enige optie was. Jammer, want dit was één van de meest westelijk gelegen watermolens in Nederland, als we de getijdenmolens even buiten beschouwing laten. De molen was niet alleen graanmolen, maar in de loop van zijn bestaan tevens schors- en oliemolen. Ook de Kademolen bij de haven (Turfberg) wordt besproken. Deze standerdmolen verdween omstreeks 1872, toen de eigenaars besloten om een nieuwe (nog bestaande) stenen stellingmolen te bouwen op een locatie die toen nog buiten de stad lag. Een ander artikel gaat over het afstellen van het pennetjeswerk in molen De Hoop te Bavel. Ook in De Meule wordt uiteraard stilgestaan bij het overlijden van Gerard Sturkenboom. Het nummer bevat 36 pagina's op A4-formaat en is rijk geïllustreerd.

- Bestelnummer: 3983. Prijs: € 7,-- (*)

Winternummer 2023 Vlaamse Molens

In dit nummer maken we kennis met Monique Van Ongevalle van de Heetveldemolen in Tollembeek (Vlaams-Brabant) in het kader van een reeks artikelen over vrouwen aan de meelgoot. Natuurlijk wordt ook stilgestaan bij het overlijden van Gerard Sturkenboom (1955-2023) die enorm veel heeft betekend voor de molens in Noord-Brabant en ver daarbuiten. De bijdrage 'Van Beveren-IJzer naar Nim' handelt over windmotoren die op bestaande molenrompen waren aangebracht en over molens met zes wieken. Verder een verslag over de feestelijke inhuldiging van een nieuwe hondenmolen in Markelo (Overijssel) en over avondmalen op de Kruisstraatmolen te Werken (W.-VI.)

Het nummer telt 40 pagina's op A4 formaat, is volledig in kleurendruk en overvloedig geïllustreerd.

- Bestelnummer: 3984. Prijs: € 7,-- (*)

Van malen en stampen tot zwingelen: West-Vlaams open molenerfgoed in 2022

Dit fraai uitgegeven boekwerk is zowel het Jaarboek 2022 van de West-Vlaamse Gidsenkring vzw als het Jubileumnummer van het tijdschrift Molenecho's, jg. 50, 2022, nr. 3-4. Auteur Lieven Denevet stelt hierin 61 opengestelde West-Vlaamse molens voor, met inbegrip van exemplaren die dit binnenkort zullen worden. Van iedere molen wordt een historische en technische beschrijving gegeven. Ook andere bijzonderheden zoals inscripties in de balken komen aan bod. Het geheel wordt aangevuld met vele actuele kleurenfoto's, zowel van de buiten- als van de binnenzijde. Van de vier staakmolens op de Kruisvest in Brugge kon enkel de Sint-Janshuismolen worden opgenomen, aangezien de drie andere gesloten zijn voor het publiek. De auteur lanceert dan ook de oproep om de Nieuwe Papegaaimolen weer in te richten als oliemolen, zoals dat op zijn vorige locatie in Beveren-IJzer het geval was tot kort voor de Eerste Wereldoorlog. Naast de vele windmolens, komen ook enkele watermolens (Anzegem, Brugge, Ruddervoorde), een tredmolen (Brugge) en een rosmolen (Sint-Michiels) aan bod.

Het boek werd op zaterdag 26 november 2022 voorgesteld in de Rijsselendemolen in Ardoie en is opgedragen aan Christian Devyt en wijlen Luc Devliegher, auteurs van de twee vorige West-Vlaamse moleninventarissen die al dateren van 1965 en 1984. Het boek is geheel in kleurendruk op het A4 formaat en telt 128 pagina's en naar schatting 250 foto's.

- Bestelnummer: 3985. Prijs: € 17,50. (*)

Granen en Molenweetjes (2021) door F. Brouwers

Een klein maar fijn boekje op een handig formaat (15x21 cm), zo kun je deze uitgave van 32 pagina's (in kleur) best omschrijven. Het is uitgegeven door de vzw Levende Molens, werkgroep Kempen-Antwerpen als handleiding voor een molenbezoek. Verschillende molenonderdelen worden in het kort toegelicht en afgebeeld en dat geldt ook voor de diverse graansoorten en zaden. In het midden vindt de lezer een overzichtelijke kaart van Vlaanderen waarop alle nog bestaande wind-, water- en rosmolens zijn aangeduid met symbooltjes. Achterin worden ze nog eens opsomd per provincie.

- Bestelnummer: 3986. Prijs: € 1,-- of:
GRATIS bij iedere bestelling vanaf € 25,-- zo lang de voorraad strekt.

Molen, vanwaar uw naam? (Oost-Vlaanderen) door Yolande Van den Bossche. (2022)

Wind- en watermolens hebben in de meeste gevallen een naam, zoals 'De Hoop' of 'Zeldenrust': namen die voor zich spreken. Maar sommige namen zijn toch wel heel merkwaardig. Wat te denken van 'De Grote Dorst', 'Den Dronkaard', het 'Meuleke Te Veel' of 'de Triestmolen'? De schrijfster laat in dit boekwerk een paar honderd Oost-Vlaamse wind- en watermolens de revue passeren en behandelt hierbij niet alleen de naam, maar ook een stukje geschiedenis, zij het beknopt. De lezer mag geen diepgaande wetenschappelijke studie verwachten, maar de vele afbeeldingen - voornamelijk foto's en prentkaarten die voor een deel afkomstig zijn uit het archief van Stichting Levende Molens - maken het toch tot een interessant geheel. Overigens ontbreekt een specifieke fotoverantwoording.

Het boek heeft een beperkte oplage, telt 210 pagina's in kleurendruk en is royaal geïllustreerd.

- Bestelnummer: 3987. Prijs: € 27,50. (*)

Groninger Molens

We beschikken over twee zeldzame exemplaren van het eerste Groninger molenboek, verschenen in 1958. In deze eerste inventaris van het molenbestand in deze provincie, wordt aan elke molen een pagina gewijd, met een foto in zwart-wit. Sommige molens zijn inmiddels verdwenen, andere zijn juist gerestaureerd of verplaatst. Ook allerlei kenmerken zijn in de loop der tijd vaak veranderd, zoals de zelfwichting of de bekleding van de romp. In dat opzicht geeft dit boek een uniek tijdsbeeld weer.

Het boek telt 134 pagina's, met een losse overzichtskaart. In de algemene inleiding tref je onder meer een overzicht aan van alle afgegeven sloopvergunningen tussen 1943 en 1958, ruim zestig in totaal...

Uiteraard gaat het hier om tweedehands exemplaren met de nodige gebruikssporen. Toch zal dit boek nog bij menige molenliefhebber in de boekenkast ontbreken.

- Bestelnummer: 3988. Prijs: € 39,75 (**)

Filatolie

In de reeks 'Typisch Nederlands' is een velletje met zes identieke postzegels gewijd aan het thema 'molens'. Het gaat om gegomde zegels en de afgebeelde molen is gestileerd. Met andere woorden, de weergave is eerder symbolisch. Niettemin is het een leuk collectoritem voor de verzamelaar van molenpostzegels. Deze uitgave van Post.NL is recent (2023) en uiteraard postfris en ongestempeld.

- Bestelnummer: 3989. Prijs: € 6,75.

Stichting Levende Molens heeft een rekening bij de ABN-AMRO bank:

IBAN ► NL46 ABNA 0100 7092 06 ten name van Stichting Levende Molens

BIC ► ABNANL2A

We zijn telefonisch bereikbaar op: (06) – 44 61 84 70

Vanuit het buitenland is dat: #31 - 644 618 470

Website: <https://www.molencentrum.nl>

E-mail: molencentrum@gmail.com

We hanteren in deze catalogus de volgende symbolen:

(*) = voorraad beperkt

(**) = voorraad zeer beperkt, reserveren wordt aanbevolen

Met ingang van de volgende editie:

(↑) = staande opname

(↔) = liggende opname

